

Ks. Wiesław Hudek, *O liturgii. Szkice radiowe*, Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach, Katowice 2011, ss. 126.

„Liturgia (...) jest szczytem, do którego zmierza działalność Kościoła, i jednocześnie jest źródłem, z którego wypływa cała jego moc” (KL 10). To stwierdzenie soborowej *Konstytucji o Liturgii świętej* wydaje się, pomimo że upłynęło już tyle czasu od jej wydania, pozostawać dla znacznej grupy duszpasterzy ciągle tylko na papierze. Wprowadzenie reformy liturgicznej napotyka na różnego rodzaju opory, a nawet pewne formy kontestacji wobec ducha odnowy. Jak zauważa ks. I. Pawlak, źródło tych sprzeciwów tkwi w „sekularyzacji i prywatyzacji życia religijnego oraz zmniejszonej obecności Kościoła w społeczeństwie”¹. Przepracowanie dokumentów Magisterium Kościoła i wcielenie ich w codzienne życie liturgiczne dla wielu odpowiedzialnych za liturgię jawi się jako zbyt trudne, a nawet niewygodne zadanie. Dlatego potrzebna jest w tym względzie ciągła interioryzacja soborowej wykładni. Można to czynić na wiele sposobów, m.in. w formie cyklicznych wykładów, konferencji, czy felietonów radiowych popularyzujących pogłębioną znajomość ducha świętej liturgii. Ten ostatni ze sposobów wybrał katowicki muzykolog i liturgista, ks. dr Wiesław Hudek, by na falach eteru docierać do jak najszerszego kręgu odbiorców.

Ogłoszona przez ks. Hudka w listopadzie 2011 roku na rynku wydawniczym monografia, *O liturgii. Szkice radiowe*, jest zbiorem tekstów powstałych w wyniku rozmów w latach 2007-2008 prowadzonych na antenie Radia eM z dziennikarką Anetą Kuberską-Bębas. Omawiana publikacja przedstawia najbardziej istotne kwestie *Konstytucji o Liturgii świętej*. Autor w kolejnych szkicach niezwykle umiejętnie wtajemnicza czytelnika w całą gamę zagadnień liturgicznych, ukazuje – kiedy to konieczne – ich rys historyczny, piękno, wydźwięk teologiczny i praktyczne odniesienie do codziennego życia każdego chrześcijanina. Następujące po sobie szkice rozpoczynają się za każdym razem stosownym akapitem *Konstytucji o Liturgii świętej*, będącym swoistym *cantus firmus* dla podjętego zagadnienia. W ten sposób czytelnik zapoznaje się najpierw z nauczaniem soborowym, na podstawie którego budowany jest szeroki komentarz, pomagający wychwycić istotną myśl reformy liturgicznej.

Treść książki przedstawia się następująco: Szkic I. *O powstaniu „Konstytucji o świętej liturgii”*; Szkic II. *O różnicach w liturgii*; Szkic III. *O historii liturgii*; Szkic IV. *O definicji liturgii*; Szkic V. *O rodzinach liturgicznych*; Szkic VI. *O liturgii niebiańskiej*; Szkic VII. *O liturgii i ewangelizacji*; Szkic VIII. *O źródle i szczycie*; Szkic IX. *O uczestnictwie w liturgii*; Szkic X. *O nabożeństwach*; Szkic XI. *O formacji liturgicznej celebransów*; Szkic XII. *O katechezie liturgicznej*; Szkic XIII. *O wprowadzeniu do „ogrodu” liturgii*; Szkic XIV. *O liturgii w mass mediach*; Szkic XV. *O nadużyciach w liturgii*; Szkic XVI. *O ciągłości tradycji liturgicznej*; Szkic XVII. *O posługach i funkcjach w liturgii*; Szkic XVIII. *O „szlachetnej prostocie”*; Szkic XIX. *O liturgii i kulturze*;

¹ I. Pawlak, *Muzyka liturgiczna po Soborze Watykańskim II w świetle dokumentów Kościoła*, wyd. I, Lublin 2000, s. 39.

Szkiec XX. *O liturgii Kościoła na Śląsku i w Polsce*; Szkiec XXI. *O duszpasterstwie liturgicznym*; Szkiec XXII. *O zmianach w celebracji Eucharystii*; Szkiec XXIII. *O reformie liturgicznej*; Szkiec XXIV. *O liturgii Słowa*; Szkiec XXV. *O chrzcie i bierzmowaniu*; Szkiec XXVI. *O namaszczeniu chorych i małżeństwie*; Szkiec XXVII. *O sakramentaliach*; Szkiec XXVIII. *O liturgii godzin*; Szkiec XXIX. *O roku liturgicznym*; Szkiec XXX. *O muzyce liturgicznej i sztuce sakralnej*.

Monografia dedykowana jest Księdzu Profesorowi dr. hab. Ireneuszowi Pawlakowi z okazji spotkania Absolwentów Katedry Chorału Gregoriańskiego (Monodii Liturgicznej) Instytutu Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Żorach (12-14 XI 2011). Cykl ogółem trzydziestu szkiców poprzedza *Słowo wstępne* metropolity katowickiego, ks. abp. Damiana Zimonia, który z radością powitał trzecią część publikacji ks. W. Hudka². Hierarcha podkreśla, iż także w środkach społecznego przekazu, takich jak radio, telewizja, czy Internet głoszenie Ewangelii staje się „antidotum na negację Boga” (s. 4). Abp Zimoiń wyraża także podziękowanie Księdzu Profesorowi Ireneuszowi Pawlakowi (KUL) za wniesiony naukowy wkład i liturgiczną twórczość w dzieło rozkrzewiania odnowy liturgicznej w Polsce.

Jak zaznacza recenzent naukowy tej książki, ks. prof. dr hab. R. Bernagiewicz (KUL), jej Autor „daje poznać, że jest wysokiej klasy liturgistą i muzykiem – profesjonalistą, a co jeszcze ważniejsze, że liturgia jest jego pasją i jego życiem” (okładka). Godnym uwagi jest to, że ks. W. Hudek przekazuje nie tylko surowe przepisy prawodawstwa liturgicznego, ale na ich kanwie pokazuje możliwości adaptacyjne w codziennym życiu parafialnym, zachęca duszpasterzy do wygłaszania homilii liturgicznych i katechez, które pomogą wprowadzić wiernych w tajemnicę i znaczenie liturgii. Po wielokroć podkreśla, iż „liturgia jest formą duszpasterstwa” (s. 82); uczestnicy każdej celebracji liturgicznej mają możliwość „wchodzenia w misterium samego Boga” (s. 91). Oznacza to, że liturgia kształtuje postawy i zachowania wiernych (por. s. 82). W książce odnajdujemy również cały szereg zagadnień związanych z muzyką liturgiczną. Autor, wyliczając wielowiekowe bogactwo gatunków muzycznych (chorał gregoriański, polifonia palestrinowska, muzyka organowa, muzyka instrumentalna, pieśń kościelna), pokazuje zarazem możliwości ich praktycznego zastosowania w liturgii (por. s. 91). Ks. Hudek, będąc jednocześnie i muzykologiem i liturgistą, w sposób kompetentny, bez uszczerbku dla którejś z dyscyplin naukowych, pokazuje, w jaki sposób liturgia i muzyka mają być elementami konstytutywnymi świętych obrzędów. Dlatego z tym większą radością należy powitać tę publikację i polecić ją zwłaszcza tym, którzy nadal widzą albo raczej chcą widzieć rozdźwięk pomiędzy liturgią i muzyką.

Na zakończenie należy podkreślić także to, iż recenzowana pozycja została niezwykle pieczołowicie przygotowana od strony edytorskiej. Ponadto czytelnika ujmuje piękno języka Autora oraz jasność przekazu nie zawsze łatwych zagadnień. W ostatecznej ocenie należy stwierdzić, iż jest to oryginalna i wartościowa monografia liturgiczno-muzyczna, którą trzeba medytować, by móc właściwie poruszać się po osi roku liturgicznego. Należy mieć nadzieję, że spotka się ona nie tylko z zainteresowaniem duszpasterzy, liturgistów, muzykologów czy muzyków kościelnych, ale także z szerszym kręgiem czytelników zafascynowanych pięknem liturgii celebrowanej zgodnie z ideą Soboru Watykańskiego II.

Ks. Piotr Wiśniewski
UKSW, Warszawa

² *O muzyce. Felietony radiowe (50 kontrapunktów)*, Lublin 2008; *O muzyce. Felietony radiowe 2009-2010 (śląskie i papieskie)*, Katowice 2011.